

МАРТ
АПРЕЛЬ

2021

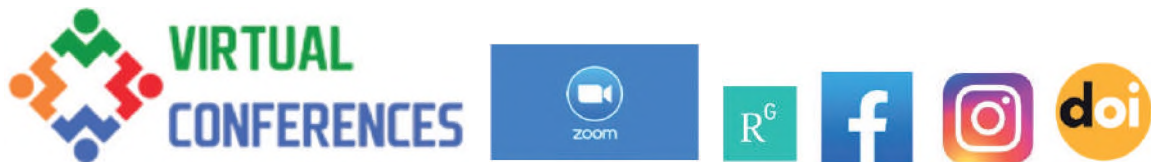
КИЕВ,
УКРАИНА

ДИСТАНЦИОННЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ И ДОСТИЖЕНИЯ НАУКИ

МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

СБОРНИК НАУЧНЫХ
ПУБЛИКАЦИЙ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

**ДИСТАНЦИОННЫЕ
ВОЗМОЖНОСТИ И ДОСТИЖЕНИЯ
НАУКИ**

(Март-апрель 2021)

г.Киев 2021

Киев, Украина

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ

ДИСТАНЦИОННЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ И ДОСТИЖЕНИЯ НАУКИ

(Март-апрель 2021)

Editorial board/ Редакционная коллегия:

Assos.Prof. **Gerasimov Ievgenii** Ukrainian institute of water management engineering, Ukraine

Assos.Prof. **Seyil Najimudinova**, Kyrgyz Turkish Manas University, Kyrgyz

Assos.Prof. **Parvana Ibragimova**, Baku State University, Azerbaijan

Dr. **Boyukkhanim Mammadbayova**, Azerbaijan State University of Culture and Arts, Azerbaijan

Assos.Prof. **Nedim Ozdemir**, Mugla Sitki Kocman University, Turkey

Махмудов Ажирбек Каримович кандидат технических наук, доцент

(Астана, Казахстан);

Издательство не несет ответственности за материалы, опубликованные в сборнике. Все материалы поданы в авторской редакции и отображают персональную позицию участника конференции.

Контактная информация организационного комитета конференции:

Электронная почта: info@virtualconferences.press

Официальный сайт: www.virtualconferences.press

DOI http://doi.org/10.37057/U_1

Available at virtualconferences.press

ДИСТАНЦИОННЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ И ДОСТИЖЕНИЯ НАУКИ

Суюнов О.Ж., Искандаров Б. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ ВУЗА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	61
Тахирова М.А. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ОРГАНИЗАЦИИ СЕМИНАРСКИХ ЗАНЯТИЙ В ВУЗЕ.....	64
Усмонова Дильноза Тулкуновна, Миркомилов Шавкат Миромирович ЛИЧНОСТНО ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ПОДХОД В ПРЕПОДАВАНИИ - ОСНОВА СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	67
Jalolova Pokiza Muzaffarovna APPLICATION OF ACT IN THE TEACHING OF ATOMIC PHYSICS.....	69
Qasimova Flora Bayram qizi İBTIDAI SINIF ŞAGIRDLƏRİNDƏ VƏTƏNPƏRVƏRLİK HISSİNİN AŞILANMASI.....	71
Тажибаева Акмарал БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ТҰЛҒАЛЫҚ ҚАСИЕТТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	72

PHILOLOGICAL SCIENCES

Abduvoidov Hasan Ithomovich MODERN CHANGES IN TEACHING ENGLISH. LPP (LANGUAGE POLICY PROPOSAL).....	74
Hamroyeva Maftuna Rasulovna BADIY ASAR MATNIDA KISHI NOMLARINING QO'LLANILISH O'RNI.....	76
N. A. Mansurova THE LANGUAGE OF MARKETING AND ITS SEMANTIC ASPECTS.....	78
Suleymanova Nargiza Mardonovna, Ergasheva Khayriniso ON THE RELATIONSHIP OF NOMINATIVE AND COMMUNICATIVE PHENOMENA.....	81
Yangiboyeva Surayyo, Karimova Dilfuza “QUYOSHLI QALAM” DOSTONIDA TAKRORLARNING USLUBIY VAZIFALARI.....	83
Жалилова Дилафруз АБДУЛЛА АБДУРАХМОН ГУЛЬШАНИ И ЖАНР «МУАММА».....	85
Исаева Ирода ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА РЕПРЕЗЕНТАЦИИ НАЦИОНАЛЬНОЙ АКСИОЛОГИЧЕСКОЙ КАРТИНЫ МИРА.....	87
Турсуной Шарипжановна Уралова ТИЛШУНОСЛИҚДА МАЙДОН НАЗАРИЯСИ ВА УНИНГ ТАСНИФИГА ДОИР.....	89

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

Базарбаева Айнура Бахтияровна ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ВЛИЯНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ НА РАЗВИВАЮЩИЙ ОРГАНИЗМ.....	91
--	----

AGRICULTURAL SCIENCES

Dastan Bakhitovich Samekeev DAMAGE OF CABBAGE APHID, BIOLOGICAL DYNAMICS AND MEASURES OF CONTROL.....	93
Ф.А.Мустафакулова, С.Н.Мирзаабдуллаева BACILLUS THURINGIENSIS БАКТЕРИАЛ БИОПРЕПАРАТЛАРДАН ҚИШЛОҚ ХҲЖАЛИГИДА ФОЙДАЛАНИШ.....	95

Hamroyeva Maftuna Rasulovna –
BuxDU o`qituvchisi.

O`zbekiston Respublikasining Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning sa'y-harakatlari bilan ajdodlarimiz tomonidan yaratilgan ma'naviy merosni o'rganishga keng imkoniyatlar yaratildi, milliy-ma'naviy qadriyatlarimiz qaytadan tiklandi.

Hozirgi kunda tilshunosligimizda o'zbek tilini har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan, tilimizning turkonga tabiatini ochib berishga yo'naltirilgan lingvistik muammolarga, xususan, antroponimlar semantikasi va motivatsiyasi, antroponimlarni tasnif qilishning ilmiy tamoyillari, antroponimlarni qardosh va noqardosh tillar bilan qiyosiy o'rganish, antroponimlarni davrlashtirish tamoyillari, o'zbek tarixiy antroponimiyasi, antroponimlarning turli uslublarida, ayniqsa, antroponimiya fondiga ijtimoiy-lisoniy, milliy-madaniy, falsafiy-etnik jihatdan yondashish masalalari, antroponimlarning izohli, imloviy transkripsiya lug'atlarini tuzishning leksikografik talab va tamoyillari, tarixiy yozma obidalar tilidagi antroponimlarni o'rganish, o'zbek tili antroponimikasini yaratish kabi masalalarga alohida e'tibor berila boshlandi.

Antroponimning matndagi uslubiy qiymati, bajarayotgan vazifasi asar g'oyasini ochib berishdagi xizmatini aniqlash orqali shu asarning lingvostilistik xususiyati, asar muallifining individual uslubi haqida so'zlash mumkin bo'ladi.

Masalan, atoqli o'zbek yozuvchisi Shukur Xolmirzayevning ijodida antroponimlarning qo'llanilishining o'ziga xos, boshqa ijodkorlar uslubiga o'xshamagan jihatlarini ko'rish mumkin, shu bilan birgalikda mushtaraklik xususiyatlari ham ahamiyatlidir. Shu o'rinda adib ijodidan quyidagi hikoya tahlili o'rinli:

“Tabassum” hikoyasi bosh qahramoniga Jalil ismini qo'yadi. Jalil- yuksak, ulug'vor, dongdor, mashhur degan ma'noni bildiradi. Bu bilan ijodkor qahramonining insoniy fazilatlarini yuksak, ulug'vor kishi ekanligiga ishora qiladi. Qahramondagi bu sifatlar hikoyadagi quyidagi o'rinlarda o'z aksini topgan: “...Jalil aka o'sha qilgan xizmatlari haqqiga ittifoqo bitta ham nishon taqmad. Nishon qayda, bir parcha yorliq ham olmadi. Lekin bu narsalarni orzu qilmagan ham edi: u qilishi lozim degan ishni qilar, aksini qilmas, yo'q o'zligiga qarshi bormas, bunga kuchi yetmas edi...” Bu obrazdagi o'zlikni anglash, vijdoniylik, sodiqlik kabi sifatlar qahramonning ismiga munosibligini tasdiqlaydi.

Asardagi yana bir obrazga ijodkor Mo'min nomini tanlagan. Mo'min ismi dinga sodiligini til va iqror bilan hamda qalban tasdiqlovchi, imonli, xudojo'y. Va yana Mo'min ismi Allohning sifatlaridan biri bo'lib, bandalarini asrovchi, ular xavfsizligini ta'minlovchi demakdir. Hikoyada Mo'min otaning qanday holda bo'lmasin imon-e'tiqodi mustahkam kishi ekanligini ochib berish uchun shu ism tanlangan. Haqiqatan, uning e'tiqodi shunchalik mustahkamki, davr talabi bilan qilayotgan ishi noto'g'ri bo'lsada, uni to'g'ri deb hisoblaydi. Buni quyidagi o'rinlarda ko'rish mumkin: «Ilk qishloqqa yaqinlashganda, Jalilga qarab:

-Ko'rdingmi, bosmachini ushlab qanday bo'ladi?- dedi.

Jalil garangsib:

-Siz ushlaganingiz yo'q,-dedi.

Mo'min taqa to'xtadi.

-Esa senmi?

-Bog'lashga bog'ladingiz.

Shunda Quyun qo'rboshi o'girildi.

-Bola ekansa-ku, Jalil, -dedi.-Buni men bilaman... Bu seniyam otib qo'yishi mumkin».

Hikoyada yozuvchi Jalil otaning o'g'liga Shokir ismini qo'yadi. Bu ism ma'nosi quyidagicha: Ollohga shukr qiluvchi, tangridan minnatdormiz, farzand berganiga shukr qilamiz. Ijodkorning bu qahramonni Shokir deb ataganining sababi, uning Jalil otaga yakka-yu yagona farzand ekanligidandir.

Shukur Xolmirzayev shu obrazning qiziga Sadaf degan nomni qo'yan. Bilamizki, har bir ota-ona uchun farzand eng aziz va qimmatlidir. Mana shuning uchun ham ijodkor unga Sadaf ismini qo'yan. Sadaf ismi esa adabiyotlarda quyidagicha ta'riflangan: sadafdek tish bilan tug'ilgan bola; sadafdek bebaho, qimmatli qiz.

«Bir kuni sevimli nevarasi – yolg'iz o'g'lining yagona qizi Sadafdan so'radi».

Quyun qo'rboshi – bu hikoyadagi epizodik obrazlardan biri. Quyun ismi qattiq quyun payti tug'ulgan bolaga qo'yiladi. Bizning fikrimizcha, ijodkor qahramonning kuchli ekanligiga ishora

sifatida unga shu ismni mos ko`rgan va bu bilan ism jismga mosligini isbotlagan.

«Kechasi allamahal. Jalil bezovta. Qo`rqadi. Quyundan qo`rqadi. U ho`kizdek kuchli».

Mana shunday epizodik obrazlardan yana biri Orzixo`jadir. Bu ism ikki qismdan iborat. Birinchi qism orzu, umid qilib yurib erishilgan bolaga nisbatan qo`yiladi, ikkinchi qism esa uning xo`jalardan chiqqanligiga yoki boyning o`g`li ekanligiga ishora sifatida qo`llaniladi. Bundan tashqari, chaqaloqqa beriluvchi bir qator nomlar islom dinining muqaddas, xosiyatli oylar, kunlar haqidagi g`oyalarini ifoda qiluvchi so`zlardan yasalgan: Sayid, Xo`ja, Hoji, Juma kabi. Bu so`zlar chaqaloqqa yaxshilik va baxt keltiradi deb ishonilgan degan qarashlar ham bor. Hikoyadagi xo`ja esa bu qahramonning xo`jalardan chiqqanligiga ishora sifatida qo`llangan. Ya`ni buni quyidagi o`rinlarda ko`rish mumkin:

«–Rahmatli komandirimiz o`zi xo`jalardan chiqqan edi... Xo`jasan deb qamashgan...»

Antroponimlar asarning hayotiyiligini ta`minlovchi unsurlardan biri hisoblanadi. Ulardan foydalanish yozuvchi ijodidagi o`ziga xos ideal uslub sanaladi. Shuningdek, antroponimlarni tilning turli aspektlarida tahlil qilish mumkin. Demak, til juda serqirra hodisa. Shuning uchun ham tilni xalq hayoti bilan bog`liqlikda o`rganish lozim. Buning uchun bizga birinchi navbatda badiiy asarlar yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати ва Қонунчилик палатасига Мурожаатномаси. – Халқ сўзи. – 2017. – 23 декабрь.
2. Бегматов Э. Ўзбек исмлари. 2-нашри, Тошкент, 2007.
3. Холмирзаев Ш. Сайланма 2-жилд. Т.: Шарқ 2005
4. Ўзбек тилининг изоҳли луғати. I-II том.